

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 18675

Tarih : 25.06.2026

10/4321

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2016 yılından itibaren giderek yaygınlaşan kayyım uygulamalarının demokratik temsil, yerel yönetimler, ekonomik yaşam, mülkiyet hakkı, hukuk güvenliği, yatırım ortamı ve toplumsal barış üzerindeki etkilerinin bütün boyutlarıyla incelenmesi, uygulamaların ortaya çıkardığı sonuçların tespit edilmesi ve gerekli yasal ve idari düzenlemelerin belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci, TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasını arz ederiz.

Serhat Eren

Diyarbakır Milletvekili

GEREKÇE

2016 yılı, Türkiye’de kayyım uygulamaları açısından önemli bir dönüm noktası olmuştur. 15 Temmuz darbe girişiminin ardından çıkarılan 674 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile seçilmiş belediye başkanlarının yerine merkezi idare tarafından atama yapılmasının önu açılmış, 11 Eylül 2016 tarihinde ilk kapsamlı uygulamayla Demokratik Bölgeler Partisi (DBP) yönetimindeki 28 belediyeye kayyım atanmıştır. İzleyen süreçte, 2014 yerel seçimlerinde DBP tarafından kazanılan 102 belediyenin 95’ine kayyım atanmış; böylece 3 büyükşehir, 7 il, 62 ilçe ve 23 belde belediyesinde milyonlarca yurttaşın sandıkta ortaya koyduğu irade idari kararlarla ortadan kaldırılmıştır.

31 Mart 2019 yerel seçimlerinde Halkların Demokratik Partisi (HDP) tarafından kazanılan 65 belediyenin 48’ine kayyım atanmış, bazı belediye başkanlarına ise mazbata verilmemiştir. 31 Mart 2024 yerel seçimlerinden sonra da kayyım uygulamaları devam etmiş; DEM Parti yönetimindeki belediyelerin yanı sıra farklı siyasi partilere mensup belediyeler de bu uygulamaların kapsamına girmiştir. Böylece 2016 yılından bu yana belediyelere yönelik kayyım atamalarının sayısı, aynı belediyelere birden fazla kez yapılan atamalar da dâhil olmak üzere 150’yi aşmış, kayyım atanan belediyelerde yaşayan seçmen sayısı 11 milyonun üzerine çıkmıştır.

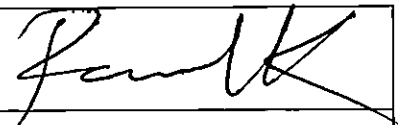

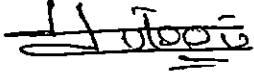

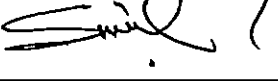
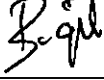
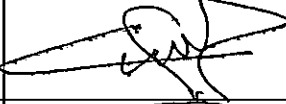
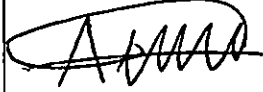

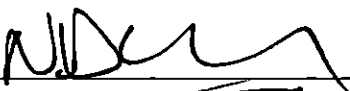
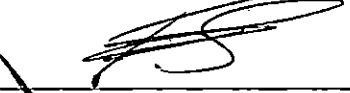

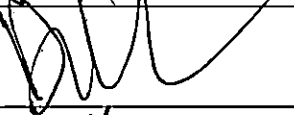

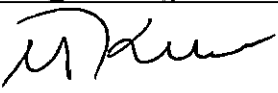

Bir bölgede ve belirli bir seçmen kitlesi üzerinde istisnai bir yöntem olarak başlayan kayyım uygulamaları, zaman içerisinde farklı siyasi partilere mensup belediyeleri de kapsayacak şekilde genişlemiş, böylece olağanüstü dönemlere özgü geçici bir tedbir olmaktan çıkarak kalıcı bir yönetsel pratiğe dönüştüğüne ilişkin tartışmaları beraberinde getirmiştir. Kayyım uygulamalarındaki genişleme yalnızca yerel yönetimlerle sınırlı kalmamış, ekonomik alana da yansımıştır. Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu’nun açıkladığı güncel verilere göre, kayyım olarak yönetilen şirket sayısı 1.184’e ulaşmış, bu şirketlerde on binlerce kişi istihdam edilmeye devam etmiş, şirketlerin toplam aktif büyüklüğü yüz milyarlarca liraya ulaşmıştır. Böylece kayyım uygulamaları demokratik temsilin yanı sıra mülkiyet hakkı, hukuk güvenliği, ekonomik öngörülebilirlik, yatırım ortamı ve çalışma yaşamı bakımından da geniş kapsamlı sonuçlar doğuran bir nitelik kazanmıştır.

Aradan geçen yaklaşık on yıllık süreçte kayyım uygulamalarının sonuçlarına ilişkin kapsamlı bir Meclis araştırması yapılmamıştır. Kayyım uygulamalarının yerel hizmetler, belediye bütçeleri, borçlanma politikaları, personel yapısı, sosyal hizmetler, kadın politikaları, kültür-sanat faaliyetleri, çok dilli hizmetler ve yerel katılım mekanizmaları üzerindeki etkileri ile kentlerin sosyoekonomik yapısına yansımaları bütün boyutlarıyla incelenmemiştir. Aynı şekilde, kayyım uygulamalarının mülkiyet hakkı, hukuk güvenliği, yatırım ortamı, ekonomik faaliyetler ve çalışma yaşamı üzerindeki etkilerine ilişkin kapsamlı bir kamusal etki analizi de bulunmamaktadır. Türkiye’nin taraf olduğu Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı ile Anayasa’da güvence altına alınan demokratik temsil ve hukuk devleti ilkeleri bakımından kayyım uygulamalarının ortaya çıkardığı sonuçların değerlendirilmesi önem taşımaktadır.

Başlangıçta ağırlıklı olarak Kürtlerin yoğun yaşadığı illerde milyonlarca yurttaşın demokratik tercihiine yönelik müdahalelerle başlayan kayyım uygulamalarının zaman içinde farklı siyasi

partilere mensup belediyeleri, ardından şirketleri ve ekonomik yaşamı da kapsayacak şekilde genişlemesi; yerel demokrasi, demokratik temsil, mülkiyet hakkı, hukuk güvenliği, ekonomik güven ve toplumsal barış bakımından ortaya çıkan sonuçların bütün yönleriyle ele alınmasını gerekli kılmaktadır.

Bu nedenle, yaklaşık on yıllık kayyım uygulamalarının siyasal, hukuksal, ekonomik, sosyal ve yönetsel sonuçlarının ortaya konulması, ulusal ve uluslararası demokratik standartlar ışığında değerlendirilmesi, ortaya çıkan sorunların tespit edilmesi ve gerekli yasal düzenlemelerin belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci, TBMM İktüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılması büyük önem taşımaktadır.

1	PERİHAN KOCA DOĞAN	MERSİN	
3	OSMAN CENGİZ ÇANDAR	DİYARBAKIR	
4	ÖMER FARUK HÜLAKÜ	BİNGÖL	
5	ONUR DÜŞÜNMEZ	HAKKARİ	
6	SEMRA ÇAĞLAR GÖKALP	BİTLİS	
7	BURCUGÜL ÇUBUK	İZMİR	
8	CELAL FIRAT	İSTANBUL	
9	SİNAN ÇİFTYÜREK	VAN	
10	HEVAL BOZDAĞ	AĞRI	
11	ZÜLKÜF UÇAR	VAN	
12	YILMAZ HUN	İĞDIR	
13	NEJLA DEMİR	AĞRI	
14	FERİT ŞENYAŞAR	ŞANLIURFA	
15	ALİ BOZAN	MERSİN	
16	DİLAN KUNT AYAN	ŞANLIURFA	
17	GÜLDEREN VARLI	VAN	
18	MEHMET KAMAÇ	DİYARBAKIR	
19	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
20	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	